

شناسایی و بررسی عوامل مؤثر بر توسعه پایدار گردشگری روستایی (مطالعه موردی: روستای زرآباد بخش الموت شرقی قزوین)

کریم محمدی^۱، مهناز محمدزاده نصیرآبادی^{۲*} و طاهره شرقی^۳

تاریخ پذیرش: ۶ اسفند ۱۳۹۸

تاریخ دریافت: ۱۷ مهر ۱۳۹۸

چکیده

گردشگری یکی از فعالیتهای مهمی است که در دهه‌های اخیر از جایگاه ویژه‌ای در توسعه اقتصادی برخی کشورها برخوردار بوده است. گسترش گردشگری می‌تواند باعث توزیع عادلانه درآمد در سطح ملی به‌خصوص در روستاها شود و تا حدودی با پرکردن شکاف توسعه بین مناطق مختلف کشور (به‌خصوص در روستاها) به توسعه پایدار در تمام نواحی کشور کمک کند. این تحقیق با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه پایدار گردشگری روستایی در روستای زرآباد بخش الموت شرقی قزوین انجام گرفته است. دیدگاه کلی حاکم بر این پژوهش با توجه به ماهیت و نوع پژوهش دیدگاه کمی است. جامعه آماری این پژوهش شامل ۴۰۰ نفر از فعالان حوزه گردشگری روستایی بوده که با استفاده از آماره کوکران و نمونه‌گیری تصادفی، ۱۱۲ نفر مورد پرسشگری قرار گرفتند. در پژوهش حاضر ابزار اصلی گردآوری داده‌ها، پرسشنامه بوده است که روایی صوری آن توسط اساتید صاحب نظر و پایایی آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ مورد تایید قرار گرفت و مقدار آن برای بخش‌های مختلف پرسشنامه بین ۰/۶۱ و ۰/۹۴ بدست آمد. در تحلیل داده‌ها با استفاده از آماره کای دو به بررسی گویه‌های هر یک از عوامل مؤثر بر توسعه پایدار گردشگری پرداخته شد و همچنین با استفاده از رویکرد معادلات ساختاری به بررسی فرضیات و میزان تأثیرگذاری هر یک متغیرها بر توسعه پایدار گردشگری روستا پرداخته شد. نتایج نشان داد که تمامی شاخص‌های مورد نظر بر توسعه پایدار گردشگری روستایی دارای تأثیر معنادار بوده است.

کلمات کلیدی: مؤلفه‌های مؤثر، توسعه پایدار، گردشگری روستایی، روستای زرآباد.

۱- دانش آموخته کارشناسی ارشد توسعه روستایی، دانشگاه پیام نور

۲- استادیار توسعه روستایی، دانشگاه پیام

۳- استادیار توسعه روستایی، دانشگاه پیام نور

*-نویسنده مسئول: (nasrabadi55@yahoo.com)

مقدمه

در عصر معاصر در کلیه سطوح ناحیه‌ای، منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی تنوع‌بخشی به اقتصاد، بالا بردن شاخص‌های توسعه انسانی، کاهش مشکلات ناشی از صنعتی شدن و آلودگی بیش از حد استاندارد شهرها، اشتغال‌زایی، تعامل فرهنگ‌ها، حفظ محیط‌زیست و درنهایت توسعه پایدار از جمله دغدغه‌های اصلی پیش روی جوامع بشری است. لذا گردشگری به‌ویژه برای کشورهای درحال توسعه یک مزیت اقتصادی است تا از این طریق بتوانند فرایند توسعه ملی خود را تسریع بخشند (ابراهیم‌پور و روشندل‌اربطانی، ۱۳۹۰). گردشگری یکی از فعالیت‌های مهمی است که در دهه‌های اخیر از جایگاه ویژه‌ای در توسعه اقتصادی برخی کشورها برخوردار بوده است (میرکتولی و مصدق، ۱۳۸۹). آنچنان که امروزه از گردشگری به عنوان گذرگاه توسعه یاد می‌شود (اسواربروک^۱، ۱۹۹۸). که با ماهیتی چند بعدی، علاوه بر تأمین نیاز گردشگران، باعث تغییرات عمده‌ای در سیستم جامعه میزبان می‌گردد (دویر^۲ و همکاران، ۲۰۰۹). گردشگری بسته به شرایط محیطی دارای انواع متنوعی است (کاتر^۳، ۲۰۰۰). یکی از انواع گردشگری با قدمتی بیشتر از یک قرن، گردشگری روستایی است. گردشگری از ظرفیت خوبی به منظور کمک به توسعه مناطق روستایی برخوردار است (بل^۴ و همکاران، ۲۰۱۵). گردشگری روستایی ترکیبی از بسیاری جنبه‌های مختلف تجربه، به اشتراک‌گذاری و ارائه‌ی آن به زندگی روستایی است. این تجربه روستایی می‌تواند به عنوان فعالیت‌های روستایی را تشکیل می‌دهد (مالدان و همکاران^۵، ۲۰۱۴). با اینحال گردشگری در سکونتگاه‌های انسانی به ویژه در

روستاهای هدف قادر است به عنوان شکلی با اهمیت از فعالیت‌های انسانی اثرات قابل توجهی داشته باشد. اثرات گردشگری هم می‌تواند مثبت و مفید برای توسعه و هم منفی و مانع توسعه روستایی باشد. اگر برنامه‌ریزان و مجریان برنامه‌های توسعه، شناخت درستی از این اثرات و پیامدهای مثبت و منفی نداشته باشند، بدون تردید فرآیند توسعه با چالش و حتی شکست مواجه خواهد شد. معمولاً پیامدهای مهم و ملموس گردشگری در هر سکونتگاهی در ابعاد اقتصادی و اجتماعی نمود دارد (جعفریان و همکاران، ۱۳۹۵). گردشگری روستایی عامل مهمی در حفظ و نگهداری طبیعت، فرهنگ و ارزش‌های سنتی به شمار می‌آید، به حفاظت، بازسازی کاخ‌های قدیمی و پژوهش‌های اجتماعی و تاریخی اهمیت ویژه‌ای می‌دهد و اعضای جامعه را به طبیعت و تاریخ سرزمین‌های دیگر علاقمند می‌سازد (ژانگ^۶، ۲۰۱۲). در واقع گردشگری روستایی با ارائه جذابیت و ایجاد تمایل در استفاده از فضا و ویژگی‌های محیط روستایی برای گردشگران و همچنین کارکردی جهت بهبود و ارتقاء شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و زیست محیطی منطقه میزبان مورد توجه بسیاری واقع شده است گردشگری روستایی با ایجاد اشتغال و درآمد به پویایی اقتصاد روستایی کمک کرده و از حجم مهاجرت به شهرها می‌کاهد در کشورهای در حال توسعه از گردشگری روستایی بعنوان مکمل کارکردهای اصلی فضای روستایی، جهت ساماندهی، آمایش و پراکنش مناسب امکانات و خدمات در روستاهای هدف گردشگری استفاده می‌شود (خاتون‌آبادی و راست‌قلم، ۱۳۹۰). لذا گردشگری روستایی از یکسو نقش مهمی در متنوع‌سازی اقتصاد جوامع روستایی در قالب صنعت گردشگری ایفا می‌کند و از سوی دیگر وسیله‌ای برای تحریک رشد اقتصاد ملی، از طریق غلبه بر انگاره‌های توسعه نیافتگی و

۱- Swarbrook

۲- Dwyer

۳- Cater

۴- Bel

۵- Mladan et al

۶- Zhang

حواشی آن، کوه‌های بلند کم‌نظیر، مراتع غنی در دامنه‌های پر شیب و جویبارها و چشمه‌سارهای زلال به‌خصوص در فصول بهار و تابستان از جمله جاذبه‌های طبیعی روستای زرآباد به شمار می‌آیند. با فرا رسیدن فصل بهار و رویش درختانی از قبیل زرشک، بادام کوهی و بنه و گیاهان دارویی از قبیل گل‌گاوزبان، بومادران، کنگر، شب‌بو، گل‌مریم، قدومه، درمنه، کاکوتی، ترنجبین، گون و انواع گل‌های وحشی رنگین، چشم‌اندازهای زیبایی در محدوده روستای زرآباد خلق می‌شود. در روستای زرآباد تعدادی آثار تاریخی و مذهبی وجود دارد که از جمله آن‌ها می‌توان به مقبره امامزاده علی‌اصغرین موسی کاظم (ع) و دو درخت چنار کهن سال اشاره کرد. گفتنی است، درختی در کنار مقبره امامزاده وجود دارد که به باور مردم روستا در روز عاشورا از شاخه‌های آن خون جاری می‌شود. سایر آثار تاریخی و مذهبی روستا عبارت‌اند از: ساختمان یک حمام قدیمی، که هم‌اکنون خرابه‌ای بیش از آن باقی نمانده و نیز مسجد قدیمی روستا. لازم به بیان است که ۱۲۰ روستای هدف گردشگری در اولویت کارگروه عملیاتی روستاهای هدف گردشگری به تصویب رسیده است که در استان قزوین، روستای زرآباد اولویت اول روستای هدف گردشگری قرار گرفته است و روستاهای اندج و گازرخان اولویت‌های بعدی هستند. تعدادی از این جاذبه‌ها به دلیل عدم سرمایه‌گذاری کافی، کمبود خدمات و امکانات و زیرساخت‌های گردشگری و غیره مورد استفاده گردشگران قرار نمی‌گیرد. این در حالی است که اگر برنامه‌ریزی مناسب و اصولی جهت توسعه گردشگری پایدار در این روستا صورت گیرد، توانایی آن را دارد که به‌عنوان یکی از قطب‌های گردشگری روستایی در کشور، مکانی مناسب برای جذب گردشگران داخلی و خارجی مطرح باشد. با نظر به این مهم، در پژوهش حاضر تلاش می‌گردد تا با بهره‌گیری دیدگاه‌ها و نظریات کارشناسان امر، عوامل مؤثر بر توسعه پایدار گردشگری روستایی در روستای زرآباد بخش الموت شرقی قزوین شناسایی و بررسی کند، تا بتواند در راستای توسعه

بهبود استاندارد زندگی مردم محلی به شمار می‌رود (اکبری‌ان‌رونیزی و رضوانی، ۱۳۹۴). در مقابل، گردشگری می‌تواند آثار منفی اقتصادی همانند افزایش قیمت کالاها و خدمات، افزایش کاذب قیمت زمین، افزایش هزینه زندگی، برگشت کم سرمایه، فصلی بودن فرصت‌های شغلی، جابجایی در اشتغال بومی و منسوخ شدن برخی فعالیت‌های مرسوم مانند کشاورزی و ماهیگیری در نواحی روستایی را موجب گردد و یا آثار منفی اجتماعی همانند ایجاد اثر نامیسی، کالایی شدن فرهنگ، جابجایی و مهاجرت، وابستگی، جرم و جنایت، رواج اعتیاد، تغییر در ارزش‌های اجتماعی و مذهبی جامعه میزبان و تغییر در زبان را در پی داشته باشد (جعفریان و همکاران، ۱۳۹۵). با توجه آنچه بیان گردید مقامات ذی صلاح باید به دنبال پیدا کردن ابزارهایی برای توسعه گردشگری باشند که اثرات منفی کاهش و تاکید بر اثرات مثبت داشته باشد. یک راه حل برای این مشکل می‌تواند به یک رویکرد پیچیده در توسعه گردشگری منجر شود. تنها راه حل براساس کار علمی مربوط به جنبه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و زیست محیطی گردشگری می‌شود که در نتیجه در آینده تأثیرات منفی گردشگری بر روی اکوسیستم‌های محلی، چشم‌انداز و زندگی جوامع محلی به حداقل رساند. فعالیت‌های کلیدی در این زمینه باید در درجه اول براساس ارتقا و توسعه مساعد و همراه با همکاری گردشگری صورت گیرند (هوفرکوا^۱، ۲۰۱۲).

زرآباد روستایی در شمال شهرستان قزوین و در منطقه الموت بخش رودبار الموت می‌باشد. این روستا در نزدیکی دریاچه اوان واقع شده است. روستای زرآباد به‌واسطه داشتن درخت چنار خون‌بار معروف است. در اطراف زرآباد روستاهای اوان، زوار دشت و ازگین قرار گرفته‌اند. مناظر طبیعی منطقه و چشم‌اندازهای سرسبز باغ‌های وسیع، نمای زیبای دریاچه اوان و

روستایی در کشور گامی بردارد و برای مدیران و تصمیم گیران از طرفی و برای علاقه‌مندان و فعالین حوزه گردشگری روستایی و بخصوص بومیان روستای زرآباد دانش و بصیرت به همراه بیاورد تا بر روی توسعه گردشگری این روستا فعالیت‌های گسترده‌ای انجام دهند. در همین راستا این سوال مطرح می‌شود که کدام عوامل بر توسعه پایدار گردشگری روستای زرآباد مؤثر است؟ و میزان تأثیرگذاری کدام عوامل بیشتر خواهد بود؟

اولین نوشته راجع به گردشگری در دایره المعارف گردشگری و مسافرت، بر ابعاد تاریخی این پدیده تمرکز داشته است (براینه‌هان و ویچنس، ۲۰۰۴). با گذشت زمان، معانی رایج و حرفه‌ای گردشگری تغییر یافته است و گردشگری روستایی به عنوان فرایندی در توسعه‌ی روستایی، در نظر گرفته می‌شود که می‌تواند در قالب سیاست‌های توسعه‌ی منطقه‌ای و محلی، امکان توزیع عادلانه خدمات و تسهیلات عمومی در مناطق روستایی را ایجاد کند که بهبود کیفیت زندگی، کاهش مهاجرت‌های روستایی و برخورداری روستاییان از معیشت پایدار رابه همراه دارد. بر این اساس در رویکردهای جدید توسعه روستایی، بر جایگاه گردشگری روستایی تأکید می‌شود که در این میان نوع و چارچوب رویکرد توسعه‌ی توریسم روستایی، می‌تواند در چگونگی نوع و میزان مداخله در مناطق روستایی تأثیر گذار باشد و اثرات مثبت و تبعات منفی را در نواحی روستایی، به همراه داشته باشد (پورجعفر و همکاران، ۱۳۹۱). به طور کلی، گردشگری روستایی از یک سو قابلیت اقتصاد سرمایه‌داری را در تصرف فضاهای جدید و ادغام آنها را در چرخه مصرف نشان می‌دهد که در آن راهبرد کالایی شدن نواحی روستایی، بخشی از اقتصاد زیباشناختی معاصر به شمار می‌رود (نیفسی، ۲۰۰۱).

با بررسی پیشینه تاریخی گردشگری روستایی ایران می‌توان

بیان کرد که در زمینه سابقه سفر به نواحی روستایی، مطالعات و تحقیقات چندانی نشده است. ولی با توجه به آداب و رسوم موجود در نواحی روستایی و سکونت اکثریت جمعیت در این نواحی، می‌توان گفت گردشگری در نواحی روستایی کشور نیز، جایگاه خاص خود را داشته است. به عبارتی می‌توان گفت گردشگری روستایی در ایران از زمان شکل‌گیری تمدن‌های بزرگ و ایجاد شهرها وجود داشته و گردشگران در این زمان به منظورهای خاصی به این نواحی مسافرت می‌کرده‌اند (رضوانی، ۱۳۸۷). عوامل متعددی در موفقیت گردشگری روستایی نقش دارند که از سویی ارتباط و تعامل بین آنها، توسعه گردشگری را سبب می‌شود و از سوی دیگر نبود ارتباط با همسویی بین آنها از این توسعه، ممانعت خواهد کرد. دیویودی^۳ (۲۰۱۶) معتقد است علاوه بر وجود امکانات و تأسیسات رفاهی برای روستاها، برنامه‌ریزی مناسب در زمینه گردشگری نیز از متغیرهای تأثیرگذار بر موفقیت گردشگری روستایی است. در همین راستا به باور بالگلو و برنبرگ^۴ (۲۰۱۳)، بین دسترسی به خدمات اجتماعی، تعدد مراکز تصمیم‌گیری، نیروی متخصص گردشگری و آموزش مردم بومی با موفقیت گردشگری روستایی رابطه معناداری وجود دارد. همچنین نیلسین و اسپنسل^۵ (۲۰۱۵) متغیرهای تأثیرگذار بر موفقیت گردشگری روستایی شامل ایجاد امکانات تحصیلی و بهداشتی در روستا، سطح آگاهی مردم از آثار گردشگری و دسترسی به امکانات و خدمات رفاهی روستایی هستند. تولون و بسرا و همکاران^۶ (۲۰۱۶)، بر این عقیده است که بین موفقیت گردشگری روستایی با برنامه‌ریزی برای معرفی و استفاده از گیاهان دارویی منطقه، حمایت از پوشش گیاهی و جانوری منطقه و معرفی و بهره‌گیری مطلوب و پایدار از آنها

۳- Dwivedi

۴- Baloglu and Bringberg

۵- Nielsen and Spenceley

۶- Tolon-Becerra

۱- Briedenhann & Wichens

۲- Kneafsey

را بر اساس سه معیار اثرگذار تحریک، حافظه و رضایتمندی برای گردشگران پرتغالی مورد سنجش قرار دادند. نتایج تجربه گردشگران روستایی نشان می‌دهد که ابعاد تحصیلات و زیبایی‌شناسی به طور مثبت منجر به تحریک گردشگران برای دیدن مناطق روستایی می‌شود، در حالی که انزوای سیاسی و زیبایی‌شناسی، بر احتمال یادآوری اثرگذار است. در داخل کشور نیز باباخان‌زاده و لطفی (۱۳۹۱) بیان کردند که از دیدگاه ساکنین گردشگری آثار اقتصادی مثبتی چون ایجاد فرصت‌های شغلی، افزایش در آمد را داشته و در عین حال باعث افزایش شدید قیمت زمین و سوداگری آن و کاهش تولیدات کشاورزی شده است. از لحاظ اجتماعی آثار مثبت بسیار زیادی چون کاهش مهاجرت، شهرت روستا، بالا رفتن سطح آگاهی مردم و بهبود مسکن را به همراه داشته و نهایتاً از لحاظ زیست محیطی و کالبدی آثار منفی چون آلودگی منابع آب، تخریب باغات و جنگل، تغییر کاربری اراضی، تغییر الگوی مسکن را به همراه داشته است. مطالعه‌ی سامیان و بلالی (۱۳۹۲) نشان می‌دهد که شاخص‌های اقتصادی و اجتماعی و زیست محیطی مهم‌ترین مؤلفه‌های تأثیرپذیر از گردشگری روستایی بوده است پویا (۱۳۹۵)، نیز در بخش سیوان استان ایلام به نتایجی مشابه دست یافت. قدیری معصوم و همکاران (۱۳۹۴) در مطالعه‌ای دیگر در روستایی نواحی بیابانی در مجموعه روستایی ده بالا دهستان شیرکوه واقع در استان یزد، نشان داده‌اند که مهمترین اثر اکوتوریسم بر روستاها، گسترش خانه‌های دوم بوده است. همچنین، نتایج تحلیل عاملی نشان داد که بعد اکوتوریسم در بعد اقتصادی موجب ایجاد درآمد و اشتغال‌زایی برای مردم محلی شده و در دو بعد اجتماعی-فرهنگی و زیست محیطی آسیب‌های متعددی را به دنبال داشته است. علاوه بر این محمودزاده و بذرافشان (۱۳۹۵) بیان کردند که از نظر ساکنان، گردشگری در تبیین وضعیت اجتماعی زنان، تغییر تعاملات اجتماعی ساکنان و افزایش آسیب‌های اجتماعی در روستای زیارت گلستان نقش

رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. گارا^۱ (۲۰۱۵)، نیز بیان کرد که عوامل موفقیت گردشگری در مناطق روستایی عبارتند از: پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، آموزش مردم بومی، دسترسی به خدمات اجتماعی و فضای انگیزه برای سرمایه‌گذاری بخش دولتی. ویتاسوریا^۲ (۲۰۱۶) در مطالعه‌ای نشان داد که می‌توان طبیعت‌گردی مبتنی بر مشارکت شهروندان را به عنوان یک مدل حفاظت از روستاهای گردشگری استفاده نمود و از آن برای توسعه گردشگری روستایی در آینده استفاده کرد. در مطالعه‌ای دیگر ساس^۳ (۲۰۱۷) گردشگری روستایی را به عنوان نقطه شکست توسعه روستایی در مناطق اقلیت مجارستانی در اسلواکی و اوکراین می‌داند و بیان می‌کند که بین راه‌های دسترسی مناسب، دسترسی به خدمات آموزشی، بهداشتی و اداری، کیفیت مسکن روستایی و زیرساخت‌های کالبدی و موفقیت گردشگری روستایی رابطه معنی‌داری وجود دارد. جالاجر و همکاران^۴ (۲۰۱۸)، نیز نشان دادند که پتانسیل رشد چشمگیر گردشگری روستایی در دانمارک، نروژ و سوئد وجود دارد، با این حال، شکاف‌های نوآوری توسعه گردشگری روستایی را مختل می‌کند. همچنین نتایج مطالعه نشان می‌دهد که گردشگری روستایی اساساً در دوگانگی بین اصالت و نوسازی قرار دارد. این مطالعه نشان می‌دهد که اختلاف بین انتظارات خدمات مشتریان بالقوه و الگوهای هزینه‌های آن‌ها می‌تواند بخشی از این پدیده را توضیح دهد. بنابراین عوامل موفقیت گردشگری روستایی تابعی از سطح آگاهی مردم از آثار گردشگری، دسترسی به خدمات و امکانات رفاهی و توجه دولت به برنامه‌ریزی گردشگری و زیرساخت‌های کالبدی پیرامون گردشگری روستایی می‌دانند. در نهایت کاستنهلز و همکاران^۵ (۲۰۱۸)، ابعاد تجربه گردشگری روستایی

۱- Garau

۲- Vitasurya

۳- Sass

۴- Hjalager

۵- Kastenholz

متغیرها و گویه‌های پژوهش آورده شده است.

مدل مفهومی پژوهش، بر اساس مطالعات یاد شده مطابق شکل ۱ می‌باشد. در این مدل با جمع‌بندی مطالعات انجام شده می‌توان پنج عامل پتانسیل روستا، مشارکت مردمی، توسعه اشتغال‌زایی، حمایت‌های دولتی و عوامل فرهنگی و اجتماعی را بعنوان دلایل اصلی توسعه پایدار گردشگری روستایی شناسایی کرد.

مواد و روش

پژوهش حاضر از لحاظ جهت‌گیری‌های پژوهش کاربردی، از لحاظ هدف، توصیفی، و از لحاظ ماهیت، علی است. همچنین در تحقیق حاضر جامعه آماری موردنظر، جمعیت روستای روستای زرآباد از منطقه الموت شرقی بوده است که طبق آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵، ۸۹۵ نفر جمعیت دارد که از این تعداد، جمعیت افراد بیشتر از ۲۰ سال آن شامل ۴۰۰ نفر است. با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و بر اساس رابطه کوکران، تعداد نمونه مناسب برای این پژوهش ۱۱۲ نفر بدست آمد. این تحقیق با روش پیمایشی با پرسش‌نامه انجام شده است. برای جمع‌آوری اطلاعات از روش کتابخانه‌ای و میدانی (پرسشنامه‌ای) استفاده شده است. پرسشنامه طراحی شده شامل یک مقدمه و یک بخش کلی است. بخش کلی شامل ۴۸ گویه است. در همین راستا سوالات بر اساس طیف لیکرت پنج گزینه‌ای خیلی زیاد (۵) تا خیلی کم (۱) برای سنجش نظر پاسخ‌دهندگان استفاده شده است. به منظور بررسی پاسخنامه‌ها و بررسی یافته‌های آماری، ابتدا میزان پایایی پرسشنامه‌ها که بر اساس آلفای کرونباخ با استفاده از نرم‌افزار SPSS22، محاسبه می‌شود. مقدار آن برای بخش‌های مختلف پرسشنامه بین ۰/۶۱ و ۰/۹۴ بدست آمد. در این پژوهش به منظور تعیین روایی پرسشنامه از روش روایی محتوا استفاده شده است یعنی پرسشنامه در اختیار متخصصان و صاحب نظران قرار داده شده و

داشته است. براساس نتایج مطالعات رضوانی و همکاران (۱۳۹۶)، عامل محیط اجتماعی-فرهنگی بیشترین تأثیر (اعم از مستقیم و غیر مستقیم) را بر برند مقصد گردشگری اورامانات داشته و عامل محیط نهادی، کالبدی، اقتصادی و محیطی نیز به ترتیب در جایگاه دوم تا پنجم قرار دارند. مطالعات کدیور (۱۳۹۶)، نشان داد که در روستای سونقان در استان خراسان رضوی جذابیت منطقه و وضعیت ساختاری منطقه تأثیرگذار بوده است. در نهایت عنابستانی و همکاران (۱۳۹۶)، با بررسی نقش برند گردشگری روستایی بر پایداری اجتماعی سکونت‌گاه‌های روستایی شهرستان بینالود بیان کردند که در زمینه توزیع فضایی متغیر گردشگری روستایی و فضایی پایداری شاخص‌های اقتصادی، روستای جاغرق و ابرده علیا بیشترین رقم و روستای گراخک کمترین رقم را دارد. همچنین، ایجاد برند گردشگری و پایداری اجتماعی در هشت روستا دارای هم‌بستگی مستقیم می‌باشد. علاوه بر این بیان نمودند که «تجهیزات گردشگری» بیشترین تأثیرات را بر پایداری به همراه داشته است. به طور کلی، بررسی پیشینه پژوهش‌های پژوهشگران داخلی و خارجی نشان می‌دهند عوامل موفقیت گردشگری روستایی عبارتند از: ایجاد امکانات تحصیلی، سطح آگاهی مردم از آثار گردشگری، دسترسی به امکانات و خدمات رفاهی، دسترسی به مواد غذایی مناسب، شیوه زندگی و الگوی مصرف مردم، آموزش مردم بومی، نیروی متخصص گردشگری، دسترسی به خدمات اجتماعی، توجه دولت به برنامه‌ریزی گردشگری، توجه به صنایع دستی بومی، بازار هفتگی و روزانه روستا، اعطای یارانه به سرمایه‌گذاران، امکانات زیربنایی، پس انداز و سرمایه‌گذاری، حفاظت از پوشش، گیاهی و جانوری منطقه و معرفی و بهره‌گیری مطلوب پایدار از آن‌ها و راه‌های دسترسی مناسب و غیره.

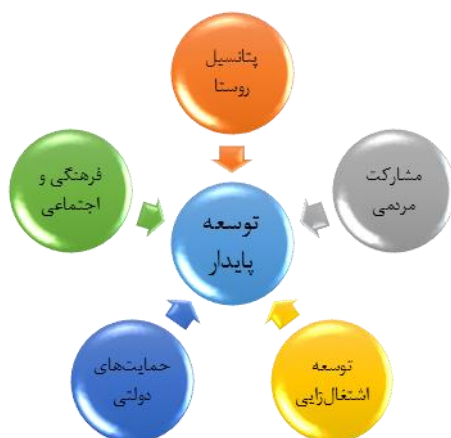
برای سنجش مفهوم اصلی پژوهش، یعنی تعیین عوامل مؤثر بر توسعه پایدار گردشگری روستایی روستای زرآباد، این مفهوم بر اساس ۵ بعد و ۴۸ گویه جزئی تقسیم شد. در جدول ۱،

کولموگروف اسمیرنوف جهت نرمال یا غیرنرمال بودن، ضرایب همبستگی جهت ارتباط بین متغیرها، و مدل معادلات ساختاری جهت بررسی مدل) و با بهره‌گیری از نرم افزارهای Spss22 و Smart PLS2 استفاده شد. پایایی توسط دو معیار آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی (CR) سنجیده شد. نتایج مربوط به پایایی پرسشنامه پژوهش توسط دو معیار یادشده در جدول ۷ نشان داده شده است. حداقل مقدار قابل قبول آلفای کرونباخ و ضریب پایایی ترکیبی ۰/۷ است.

پس از تایید آنها از روایی پرسشنامه اطمینان حاصل شده است. بنابراین، ابزار گردآوری داده‌های این پژوهش (پرسشنامه) از روایی محتوایی لازم برخوردار است. پس از مرور ادبیات موضوعی با استفاده از داده‌های جمع‌آوری شده به تحلیل توصیفی و استنباطی داده‌های پژوهش پرداخته می‌شود. در همین راستا با استفاده از آماره کای دو به بررسی گویه‌ها در هر یک از متغیرهای مؤثر بر توسعه پایدار گردشگری پرداخته خواهد شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از پرسشنامه تحقیق از روش آمار توصیفی و آمار استنباطی (آزمون

جدول ۱. متغیرها و گویه‌های به کارگرفته شده در پژوهش

عوامل مؤثر بر توسعه پایدار گردشگری روستایی	متغیرهای تأثیرگذار بر هر عامل
۱- پتانسیل روستا (کدیور، ۱۳۹۶؛ تولون و بسرا و همکاران، ۲۰۱۶)	۱- اطلاع از وجود جاذبه خاص، ۲- تمایل مسافرت گردشگران به این منطقه، ۳- تمایل به اقامت، ۴- امنیت موجود در منطقه، ۵- سهولت تهیه لوازم، ۶- میزان رضایت از مردم بومی، ۷- برخورداری از سرویس بهداشتی مناسب
۸- استقبال از محصولات کشاورزی، ۹- رواج بودن اجاره دادن اتاق ویلا به گردشگران، ۱۰- سهولت دسترسی به روستاهای بخش، ۱۱- برخورداری از امکانات اقامتی، ۱۲- برخورداری از امکانات تفریحی و ورزشی	۱- ارتقای مشارکت مردم در تصمیم‌گیری‌ها، ۲- مشارکت روستاییان در خصوص راهنمایی گردشگران، ۳- مشارکت مناسب روستاییان در خصوص حمل‌ونقل گردشگران، ۴- فعالیت روستاییان در خصوص احداث مراکز خدماتی، ۵- مشارکت روستاییان در خصوص ارائه خدمات اقامتی به گردشگران، ۶- مشارکت روستاییان در خصوص فعالیت‌های مرتبط با گردشگری
۲- مشارکت مردمی (جالاگرد و همکاران، ۱۳۹۴؛ ویتاسوریا، ۲۰۱۶)	۱- افزایش فرصت‌های شغلی و کاهش بیکاری، ۲- فروش اراضی به گردشگران، ۳- حضور گردشگر و افزایش قیمت زمین و املاک در روستا، ۴- فعالیت روستاییان در خصوص فروش تولیدات زراعی و باغی به گردشگران، ۵- فعالیت روستاییان در خصوص فروش تولیدات محلی و صنایع دستی، ۶- میزان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و همچنین روستاییان در بخش گردشگری، ۷- معافیت مالیاتی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، ۸- ایجاد مشوق‌های مالی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در گردشگری روستایی، ۹- ایجاد انگیزش به کارآفرینان گردشگری، ۱۰- حمایت از تشکل‌های تعاونی‌های مردمی در زمینه گردشگری روستایی، ۱۱- تبلیغات مناسب روستا برای جذب گردشگر
۳- توسعه اشتغال‌زایی (قدیری معصوم و همکاران، ۱۳۹۴؛ باباخانزاده و لطفی، ۱۳۹۱)	۱- بهبود و ارتقای زیرساخت‌های روستا برای توسعه گردشگری، ۲- ایجاد فرصت‌های شغلی به علت حضور گردشگر، ۳- نظارت و حمایت مدیریت محلی روستا در راستای ارتقای گردشگری، ۴- وجود برنامه یکپارچه و جامع برای توسعه گردشگری در روستا، ۵- بهبود و ارتقای امکانات رفاهی روستا برای توسعه گردشگری، ۶- تربیت و پشتیبانی از نیروی متخصص و آموزش‌دیده در زمینه برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری روستایی، ۷- ضرورت تأمین و توسعه خدمات امنیتی جهت تداوم حضور گردشگر در روستا، ۸- جلب همکاری دهیاری روستاها و شورای اسلامی روستا در جذب و هدایت گردشگر به‌عنوان یک ارگان نیمه‌دولتی، ۹- کاهش بروکراسی اداری به‌منظور تسریع در پروژه‌های گردشگری روستایی
۴- حمایت‌های دولتی (گارا، ۲۰۱۵)	۱- بهبود و ارتقای زیرساخت‌های روستا برای توسعه گردشگری، ۲- ایجاد فرصت‌های شغلی به علت حضور گردشگر، ۳- نظارت و حمایت مدیریت محلی روستا در راستای ارتقای گردشگری، ۴- وجود برنامه یکپارچه و جامع برای توسعه گردشگری در روستا، ۵- بهبود و ارتقای امکانات رفاهی روستا برای توسعه گردشگری، ۶- تربیت و پشتیبانی از نیروی متخصص و آموزش‌دیده در زمینه برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری روستایی، ۷- ضرورت تأمین و توسعه خدمات امنیتی جهت تداوم حضور گردشگر در روستا، ۸- جلب همکاری دهیاری روستاها و شورای اسلامی روستا در جذب و هدایت گردشگر به‌عنوان یک ارگان نیمه‌دولتی، ۹- کاهش بروکراسی اداری به‌منظور تسریع در پروژه‌های گردشگری روستایی
۵- فرهنگی و اجتماعی (رضوانی و همکاران، ۱۳۹۶؛ عنابستانی و همکاران، ۱۳۹۶؛ محمودزاده و بذرافشان، ۱۳۹۵؛ بالگو وبرنبرگ، ۲۰۱۳)	۱- نهادینه‌سازی مهمان‌نوازی و فرهنگ گردشگر پذیری، ۲- حضور گردشگر و پویایی فرهنگی در روستا، ۳- حضور گردشگر و تأثیر بر آداب‌ورسوم روستاییان، ۴- وجود برنامه‌های لازم برای بسترسازی فرهنگی در راستای توسعه گردشگری روستایی، ۵- تلاش روستاییان برای انتخاب روستایشان به‌عنوان منطقه گردشگری، ۶- آموزش روستاییان در خصوص مدیریت محیط‌های گردشگری، ۷- آموزش گردشگران جهت آشنایی با خصوصیات فرهنگی-اعتقادی در روستا، ۸- ایجاد نگرش مثبت نسبت به توسعه گردشگری در روستا، ۹- حضور گردشگر و آلودگی و تخریب محیط روستا، ۱۰- احساس مسئولیت نسبت به حفظ میراث فرهنگی و طبیعی.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

۴۱ تا ۵۰ سال و مابقی دارای سن بالاتر از ۵۰ سال بوده‌اند. به عبارت بهتر بیشتر پاسخگویان به پرسشنامه دارای سن ۳۱ تا ۴۰ سال بوده‌اند. همچنین بیشتر پاسخگویان به پرسشنامه مرد بوده‌اند (۷۶/۷۸ درصد). علاوه بر این فراوانی سطح تحصیلات کارشناسی ارشد یا دانشجوی کارشناسی ارشد دارای بالاترین سطح فراوانی بوده و سابقه کار ۴۲ نفر (۳۷/۵ درصد) ۵ تا ۱۰ سال بوده است که دارای بالاترین فراوانی است. سایر نتایج نیز به همین ترتیب در جدول قابل ملاحظه است.

در جدول ۳، سوالات مربوط به گردشگری در روستای مورد نظر از جنبه‌های مختلف توصیف شده است. در همین راستا بر اساس نتایج جدول ۳، توزیع افراد پاسخگو بر اساس ارتباط شغلشان با گردشگری نشان می‌دهد که از ۱۱۲ نفر پاسخگو، ۷۴ نفر شغلشان مرتبط با گردشگری و ۳۸ نفر شغلشان نامرتب با گردشگری است. ۱۸ نفر یک مرتبه، ۳۱ نفر بین ۱ تا ۵ مرتبه و ۶۳ نفر بیش از ۵ مرتبه به گردشگری منطقه رفته بوده‌اند. بر اساس نحوه شناخت گردشگران از جاذبه‌های گردشگری منطقه از ۱۱۲ نفر پاسخگو، ۳۶ نفر از طریق رسانه‌های گروهی، ۱۲ نفر از طریق بروشور، ۶۰ نفر از طریق دوستان و آشنایان و ۴ نفر به‌طور گزری و اتفاقی با روستای زرآباد آشنا شدند. در نهایت نحوه اقامت در مدت گردشگری نشان می‌دهد که اکثر گردشگران (۴۱ نفر) در خانه دوستان اقامت داشته‌اند.

لذا با توجه به مقادیر جدول مربوط مقادیر نشان‌دهنده آن است که پرسشنامه استفاده‌شده از پایایی قابل قبولی برخوردار است. در همین راستا پایایی ترکیبی متغیرهای پژوهش نیز حاکی از تأیید پایایی دارد؛ چرا که مقدار پایایی ترکیبی بالای ۰٫۷ برای هر سازه، نشان از پایداری درونی مناسب برای مدل‌های اندازه‌گیری است و مقدار کمتر از ۰٫۶ عدم وجود پایایی را نشان می‌دهد (داوری و رضازاده، ۱۳۹۲). برای ارزیابی روایی پرسشنامه از دو معیار روایی همگرا (AVE) و روایی واگرا (جنر AVE) استفاده شده است.

نتایج و بحث

بر اساس هدف مطالعه حاضر یعنی تعیین عوامل مؤثر بر توسعه پایدار گردشگری روستای زرآباد استان قزوین، نتایج در دو بخش آمار توصیفی و اطلاعات تحلیلی، آورده شده است.

اطلاعات توصیفی نمونه مورد مطالعه

در راستای بررسی نتایج پژوهش در جدول ۲، ویژگی‌های جمعیت شناختی پاسخ‌دهندگان مورد اشاره قرار گرفته است. همان‌گونه که مشاهده می‌شود از ۱۱۲ نفر پاسخگو، ۳۶ نفر (۳۲/۱۴ درصد) دارای سن ۲۱ تا ۳۰ سال، ۴۹ نفر (حدود ۴۴ درصد) دارای سن ۳۱ تا ۴۰ سال، ۲۳ نفر (قریب ۲۱ درصد) بین

نتایج جدول ۴، در میان چشم‌انداز و مناظر زیبا، بناهای تاریخی و آب‌وهوای مناسب به ترتیب دارای بیشترین اهمیت می‌باشند و دلیل بازی‌های محلی دارای کمترین اهمیت است.

به‌منظور مشاهده توزیع افراد پاسخگو بر اساس دلایل گردشگر جهت انتخاب روستا برای گردشگری، از شاخص مرکزی میانگین و ضریب پراکندگی استفاده شد که بر اساس

جدول ۲. آمار توصیفی متغیرهای جمعیت شناختی پاسخ‌دهندگان

شرح	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
سن	از ۲۱ تا ۳۰ سال	۳۶	۳۲/۱۴
	از ۳۱ تا ۴۰ سال	۴۹	۷۵/۸۹
	بین ۴۱ تا ۵۰ سال	۲۳	۹۶/۴۲
	بالتر از ۵۰ سال	۴	۱۰۰
جنسیت	مرد	۸۶	۷۶/۷۸
	زن	۲۶	۲۳/۲۱
تحصیلات	دکتر یا دانشجوی دکترا	۱۵	۱۳/۳۹
	کارشناسی ارشد یا دانشجوی کارشناسی ارشد	۵۴	۴۸/۲۱
	کارشناسی	۴۳	۳۸/۳۹
شغل	کارمند	۲۱	۱۸/۷۵
	خویش‌فرما (شغل آزاد)	۳۶	۳۲/۱۴
	دانشجو	۴۱	۳۶/۶۰
	بازنشسته	۲	۱/۷۸
	بیکار/در جستجوی کار	۱۲	۱۰/۷۱
سابقه کاری	زیر ۵ سال	۳۵	۳۱/۲۵
	۵ تا ۱۰ سال	۴۲	۶۸/۷۵
	۱۰ تا ۱۵ سال	۱۸	۸۴/۸۲
	۱۵ تا ۲۰ سال	۱۲	۹۵/۵۳
	بالتر از ۲۰ سال	۵	۱۰۰
جمع	۱۱۲	۱۰۰	۱۰۰

جدول ۳. آمار توصیفی متغیرهای گردشگری در روستای زرآباد

شرح	فراوانی	درصد فراوانی
ارتباط شغل با گردشگری	مرتبط	۷۴
	نامرتبط	۳۸
تعداد دفعات گردشگری به منطقه	۱ مرتبه	۱۸
	بین ۱ تا ۵ مرتبه	۳۱
	بیش از ۵ مرتبه	۶۳
نحوه شناخت گردشگران از جاذبه‌های منطقه	رسانه‌های گروهی	۳۶
	بروشور	۱۲
	دوستان و آشنایان	۶۰
	گذری و اتفاقی	۴
	اتاق اجاره‌ای	۳۶
نحوه اقامت در مدت گردشگری	خانه دوستان	۴۱
	چادر شخصی	۱۴
	خانه شخصی	۲۱
	جمع	۱۱۲

جدول ۴. توزیع فراوانی دلایل انتخاب روستا برای گردشگری توسط افراد مورد مطالعه

رتبه	ضریب پراکندگی	انحراف معیار	میانگین	حداکثر	حداقل	دلیل
۱	۰/۱۱	۰/۵۲	۴/۴۰	۵	۴	چشم‌انداز و مناظر زیبا
۲	۰/۱۸۹	۰/۸۲	۴/۳۰	۵	۳	بناهای تاریخی
۳	۰/۲۰۷	۰/۷۹	۳/۸۰	۵	۳	آب‌وهوای مناسب
۴	۰/۲۷۹	۰/۸۱	۲/۹۰	۵	۲	کوهستان‌های پوشیده از جنگل
۵	۰/۳۱۷	۰/۸۷	۲/۷۴	۵	۲	صنایع دستی
۶	۰/۴۵۷	۱/۰۲	۲/۲۳	۴	۱	غذاهای محلی
۷	۰/۵۲۸	۱/۱۲	۲/۱۲	۳	۱	بازی‌های محلی

جدول ۵. آزمون معناداری اختلاف عوامل مختلف در هر بعد

متغیر	آماره کای دو	درجه آزادی	سطح احتمال
پتانسیل روستایی	۳۰۶/۸۱	۱۱	۰/۰۰۰
مشارکت مردمی	۳۲۲/۴۱	۵	۰/۰۰۰
توسعه اشتغال‌زایی	۳۴۴/۱۸	۱۰	۰/۰۰۰
حمایت‌های دولتی	۲۹۴/۴۸	۸	۰/۰۰۰
فرهنگی اجتماعی	۳۲۴/۳۲	۹	۰/۰۰۰

جدول ۶. میزان رتبه هر یک از گویه‌های متغیرهای مختلف تحقیق

پتانسیل روستایی		مشارکت مردمی		توسعه اشتغال‌زایی		حمایت‌های دولتی		فرهنگی اجتماعی	
میانگین رتبه	گویه	میانگین رتبه	گویه	میانگین رتبه	گویه	میانگین رتبه	گویه	میانگین رتبه	گویه
۴/۶۸	گویه ۱	۴/۱۲	گویه ۱	۴/۸۷	گویه ۱	۴/۸۷	گویه ۱	۴/۹۱	گویه ۱
۴/۷۱	گویه ۲	۴/۴۳	گویه ۲	۴/۴۲	گویه ۲	۳/۳۶	گویه ۲	۴/۰۱	گویه ۲
۴/۴۱	گویه ۳	۳/۸۷	گویه ۳	۴/۵۲	گویه ۳	۳/۳۱	گویه ۳	۳/۹۱	گویه ۳
۴/۰۲	گویه ۴	۴/۷۲	گویه ۴	۳/۶۵	گویه ۴	۴/۶۲	گویه ۴	۴/۵۴	گویه ۴
۳/۵۵	گویه ۵	۴/۸۱	گویه ۵	۳/۲۱	گویه ۵	۴/۴۴	گویه ۵	۳/۵۶	گویه ۵
۴/۲۷	گویه ۶	۳/۷۰	گویه ۶	۴/۳۶	گویه ۶	۴/۰۳	گویه ۶	۴/۶۶	گویه ۶
۳/۶۳	گویه ۷		گویه ۷	۳/۰۳	گویه ۷	۳/۵۶	گویه ۷	۴/۱۳	گویه ۷
۲/۹۳	گویه ۸		گویه ۸	۴/۱۲	گویه ۸	۳/۶۴	گویه ۸	۴/۸۲	گویه ۸
۳/۱۲	گویه ۹		گویه ۹	۳/۵۳	گویه ۹	۴/۱۲	گویه ۹	۳/۵۱	گویه ۹
۳/۲۴	گویه ۱۰		گویه ۱۰	۳/۸۱	گویه ۱۰		گویه ۱۰	۴/۳۷	گویه ۱۰
۴/۵۶	گویه ۱۱		گویه ۱۱	۳/۴۳	گویه ۱۱				
۲/۸۳	گویه ۱۲								

در ادامه به بررسی میزان تأثیرگذاری هر یک از عوامل مؤثر بر توسعه پایدار گردشگری روستایی در روستای زرآباد پرداخته شد. برای این منظور آزمون کای دو^۱ به منظور بررسی آزمون معنادار اختلاف گویه‌های مختلف در هر متغیر استفاده شد؛ نتایج

نشان داد که گویه‌های تشکیل دهنده هر متغیر در تمامی ابعاد این پژوهش اختلاف معنادار بایکدیگر دارند جدول ۵ از این رو گویه‌های هر یک از متغیرهای مدل تحقیق رتبه‌بندی شدند، نتایج در جدول ۶ نشان داده شده است.

بر اساس نتایج جدول ۶، میزان رتبه (تأثیر) هر یک از

۱-Chi-Square

حمایت‌های دولتی گویه ۱ یعنی بهبود و ارتقای زیرساخت‌های روستا برای توسعه گردشگری دارای بیشترین تأثیر (رتبه) می‌باشد. در واقع این گویه دارای رتبه ۴/۸۷ است که بیشترین رتبه است. و در میان گویه‌های متغیر حمایت‌های دولتی گویه نظارت و حمایت مدیریت محلی روستا در راستای ارتقای گردشگری با رتبه ۳/۳۱ کمترین میزان تأثیرگذاری را دارا است. در نهایت برای گویه‌های فرهنگی-اجتماعی گویه ۱ یعنی نهاده‌سازی مهمان‌نوازی و فرهنگ گردشگر پذیری دارای بیشترین تأثیر (رتبه) می‌باشد. در واقع این گویه دارای رتبه ۴/۹۱ است که بیشترین رتبه است. و در میان گویه‌های متغیر فرهنگی و اجتماعی گویه حضور گردشگر و آلودگی و تخریب محیط روستا با رتبه ۳/۵۱ کمترین میزان تأثیرگذاری را دارا است.

برای آزمون مدل و استفاده از روش معادلات ساختاری باید ابتدا متغیرهای مدل همبستگی لازم را برای سنجش اجزای مدل داشته باشند. لذا باید از آزمون همبستگی استفاده کرد. با توجه به این که مقدار سطح معناداری کلیه متغیرها کمتر از ۰/۰۵ است، از این رو تمامی عوامل با یکدیگر ارتباط معنادار داشته و مدل از همبستگی لازم برخوردار بوده و می‌توان مدل را مورد ارزیابی قرار داد؛ نتایج در جدول ۷ نشان داده شده است.

گویه‌های متغیر پتانسیل روستا (که در جدول ۱، معیاره به ترتیب نام برده شده است) نشان می‌دهد که گویه ۲ یعنی تمایل مسافرت گردشگران به این منطقه دارای بیشترین تأثیر (رتبه) می‌باشد. در واقع این گویه دارای رتبه ۴/۷۱ است که بیشترین رتبه است. و در میان گویه‌های متغیر پتانسیل روستا گویه از امکانات تفریحی و ورزشی با رتبه ۲/۸۳ کمترین میزان تأثیرگذاری را دارا است. در همین راستا در بین گویه‌های مشارکت مردمی گویه ۵ یعنی مشارکت روستاییان در خصوص ارائه خدمات اقامتی به گردشگران دارای بیشترین تأثیر (رتبه) می‌باشد. در واقع این گویه دارای رتبه ۴/۸۱ است که بیشترین رتبه است. و در میان گویه‌های متغیر مشارکت مردمی، گویه مشارکت روستاییان در خصوص فعالیت‌های مرتبط با گردشگری با رتبه ۳/۷۰ کمترین میزان تأثیرگذاری را دارا است. برای بعد توسعه اشتغال زایی، گویه ۱ یعنی افزایش فرصت‌های شغلی و کاهش بیکاری دارای بیشترین تأثیر (رتبه) می‌باشد. در واقع این گویه دارای رتبه ۴/۸۷ است که بیشترین رتبه است. و در میان گویه‌های متغیر توسعه اشتغال‌زایی گویه معافیت مالیاتی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی با رتبه ۳/۰۳ کمترین میزان تأثیرگذاری را دارا است. در همین راستا و در بین ۹ گویه

جدول ۷. نتایج مربوط به تجزیه و تحلیل آزمون همبستگی متغیرهای تحقیق

متغیرها	پتانسیل روستا	مشارکت مردمی	توسعه اشتغال‌زایی	حمایت‌های دولتی	فرهنگی و اجتماعی
پتانسیل روستا	۱				
مشارکت مردمی	۰/۵۰۴**	۱			
توسعه اشتغال‌زایی	۰/۲۶۰**	۰/۳۵۴**	۱		
حمایت‌های دولتی	۰/۴۵۰**	۰/۵۷۵**	۰/۳۹۵**	۱	
فرهنگی و اجتماعی	۰/۲۳۰*	۰/۱۹۳*	۰/۳۵۲**	۰/۳۱۸**	۱

** سطح معناداری ۰/۰۱

* سطح معناداری ۰/۰۵

مدل تحقیق

و (۳) برازش کلی مدل (اندازه‌گیری و ساختاری) انجام شد. در واقع، ابتدا باید از صحت روابط موجود در مدل‌های اندازه‌گیری با استفاده از معیارهای پایایی و روایی اطمینان حاصل کرد و سپس

برای آزمون مدل مفهومی پژوهش، تحلیل‌های لازم در سه بخش (۱) برازش مدل‌های اندازه‌گیری، (۲) برازش مدل ساختاری

(AVE) برای تمامی سازه‌ها بالاتر از همبستگی بین سازه مربوطه با سایر سازه‌ها است، بنابراین تمامی سازه‌ها از نظر روایی واگرا، اعتبار مناسبی دارند.

برازش مدل ساختاری

در بررسی مدل ساختاری روابط بین متغیرهای مکنون با همدیگر بر اساس معیارهای ضرایب معناداری t-values و معیار R Squares مورد سنجش قرار گرفت.

اولین و اساسی‌ترین معیار برای برازش مدل ساختاری، ضرایب معناداری Z یا همان مقادیر t-values است؛ در صورتی که مقادیر t از ۱/۹۶ بیش‌تر باشد، بیانگر صحت رابطه بین سازه‌ها است. مقادیر تی برای ارزیابی بخش ساختاری مدل در جدول ۹ نشان داده شده است. از آنجایی که تمام اعداد بالاتر از ۱/۹۶ است، بیانگر مناسب بودن مدل ساختاری برای آزمون فرضیه‌های پژوهش است.

به بررسی روابط موجود در بخش ساختاری پرداخته و نهایتاً در مرحله پایانی برازش کلی مدل پژوهش بررسی شد. ذکر این نکته لازم است که مهم‌ترین دلیل برتری روش PLS نسبت به سایر روش‌ها، نمونه‌های کوچک و داده‌های غیرنرمال است (داوری و رضازاده، ۱۳۹۲).

برازش مدل‌های اندازه‌گیری

به منظور برازش مدل‌های اندازه‌گیری از سه معیار پایایی هر یک از گویه‌ها، پایایی ترکیبی هر یک از سازه‌ها و روایی همگرا و واگرایی سازه‌های پژوهش استفاده شد.

مطابق جدول ۸ تمامی سازه‌ها از جنبه معیار پایایی مناسب و از لحاظ معیار پایایی ترکیبی از اعتبار خوبی برخوردار بودند. در خصوص معیار روایی باید بیان داشت که مقادیر تمامی سازه‌ها بالاتر از ۰/۵۰ است که نشان‌دهنده روایی همگرای مناسب پرسشنامه است. همچنین جذر میانگین واریانس استخراج‌شده

جدول ۸. پایایی و روایی همگرای مدل اصلی پژوهش

متغیر	الفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	روایی همگرا (AVE)	روایی واگرا
حمایت‌های دولتی	۰/۹۴	۰/۹۹	۰/۷۹	۰/۸۹
فرهنگی اجتماعی	۰/۹۳	۰/۹۶	۰/۷۶	۰/۸۷
مشارکت مردمی	۰/۹۰	۰/۹۴	۰/۷۴	۰/۸۶
توسعه اشتغال‌زایی	۰/۸۱	۰/۸۴	۰/۷۰	۰/۸۴
پتانسیل روستایی	۰/۶۱	۰/۷۱	۰/۵۱	۰/۶۱

جدول ۹. نتایج مربوط به مقدار آماره تی متغیرهای مکنون برای برازش مدل ساختاری

متغیرها	مقدار آماره تی	مقدار P-Values
پتانسیل روستا	۴۷/۸	۰/۰۰۰
مشارکت مردمی	۲۱/۶	۰/۰۰۰
توسعه اشتغال‌زایی	۳۲/۶۹	۰/۰۰۰
حمایت‌های دولتی	۲۳/۲	۰/۰۰۰
فرهنگی و اجتماعی	۲۲/۸	۰/۰۰۰

داوری و رضازاده (۱۳۹۲) بر اساس مطالعات چین^۱، سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ را به عنوان معیاری برای ضعیف، متوسط و

دومین معیار ضروری برای برازش مدل ساختاری، بررسی ضرایب تعیین (R²) مربوط به متغیرهای درونزای مدل است. این معیار بیانگر تأثیر یک متغیر برونزا بر یک متغیر درونزا است.

^۱-Chin (1998)

از شاخص نیکویی برازش (GOF) انجام پذیرفت (جدول ۱۰) که برای محاسبه آن از دو شاخص میانگین Commuality و R2 استفاده می‌شود. نیکویی برازش برای مدل معادل ۰/۶۱ به دست آمده است که از سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF بالاتر است لذا مدل پژوهش از برازش مناسبی برخوردار است.

قوی بودن R2 معرفی نمودند که هر چه مقدار آن بیشتر باشد نشان از برازش بهتر مدل ساختاری است. با توجه به اینکه مقدار R2 برای توسعه پایدار گردشگری ۰/۸۲ بدست آمد، مناسب بودن برازش مدل ساختاری تأیید می‌شود (جدول ۱۰).

برازش مدل کلی (معیار نیکویی برازش/GOF) در راستای بررسی نتایج، ارزیابی برازش کلی مدل با استفاده

جدول ۱۰. مقادیر Commuality، R2 و GOF برای برازش کلی مدل پژوهش

آماره	توسعه پایدار گردشگری
Commuality	۰/۴۶
R2	۰/۸۲
GOF ($\sqrt{\text{Commuality} \times R^2}$)	۰/۶۱

پرداخته شد که بیان می‌کند. تغییرات متغیرهای وابسته تا چه میزان توسط متغیرهای مستقل مطرح شده در مدل تبیین می‌شوند. برای بررسی فرضیه‌های پژوهش، با توجه به مثبت بودن کلیه فرضیه‌ها می‌توان از مقایسه مقدار t محاسبه شده برای هر مسیر با مقدار بحرانی ۱/۹۶ استفاده کرد. اگر مقدار t محاسبه شده بزرگ‌تر از مقدار بحرانی (۱/۹۶) باشد، فرضیه بیان شده تأیید می‌شود.

آزمون فرضیه‌ها

برای آزمون فرضیه‌های پژوهش، از مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شده است. به این منظور، نرم‌افزار Smart PLS به کار گرفته شد. با بررسی روابط میان متغیرها و فرضیه‌های پژوهش بر اساس معیار آماره t پرداخته شد که نتایج آن در جدول ۱۱ نشان داده شده است. همچنین برای تعیین تأثیر متغیرهای برون‌زا بر متغیرهای درون‌زا به بررسی ضرایب مسیر

جدول ۱۱. نتیجه آزمون فرضیات

فرضیه	ضرایب مسیر	مقدار t	نتیجه آزمون
فرضیه ۱: حمایت‌های دولتی تأثیر مثبتی بر توسعه گردشگری پایدار روستایی دارد.	۰/۲۵	۵/۷۱	تأیید
فرضیه ۲: مشارکت مردمی تأثیر مثبتی بر توسعه گردشگری پایدار روستایی دارد.	۰/۱۹۸	۴/۴۴	تأیید
فرضیه ۳: عوامل فرهنگی اجتماعی تأثیر مثبتی بر توسعه گردشگری پایدار روستایی دارد.	۰/۱۸۴	۴/۶۰	تأیید
فرضیه ۴: پتانسیل روستایی تأثیر مثبتی بر توسعه گردشگری پایدار روستایی دارد.	۰/۱۹۲	۳/۶۵	تأیید
فرضیه ۵: توسعه اشتغال‌زایی تأثیر مثبتی بر توسعه گردشگری پایدار روستایی دارد.	۰/۳۴۷	۷/۲۰	تأیید

دولتی تأثیر مثبتی بر توسعه گردشگری پایدار روستایی دارد. در واقع با افزایش حمایت‌های دولتی، توسعه پایدار گردشگری روستای زراباد بهبود خواهد یافت. در همین راستا با بررسی آماره

نتایج جدول ۱۱، نشان می‌دهد که مقدار آماره t برای حمایت‌های دولتی بیشتر از ۱/۹۶ است. لذا می‌توان نتیجه گرفت که فرض صفر رد می‌شود، یعنی می‌توان گفت که حمایت‌های

t برای چهار متغیر مشارکت مردمی، عوامل فرهنگی اجتماعی، پتانسیل روستایی و توسعه اشتغال‌زایی، مشاهده می‌شود که آماره t برای متغیرهای مورد نظر نیز بالاتر از سطح بحرانی ۱/۹۶ بوده است. بنابراین می‌توان گفت که مشارکت مردمی، عوامل فرهنگی اجتماعی، پتانسیل روستایی و توسعه اشتغال‌زایی می‌تواند بر توسعه پایدار گردشگری روستای زرآباد قزوین تأثیرگذار باشد. لذا فرضیات دوم تا پنجم پژوهش نیز تأیید خواهد شد. مقادیر مربوط به ضریب مسیرها در مدل نهایی تحقیق بر اساس نتایج جدول ۱۱ نشان داد که عوامل توسعه اشتغال‌زایی ۳۴/۷ درصد، عامل حمایت دولتی ۲۵ درصد، عامل مشارکت مردمی ۱۹/۸ درصد، عامل پتانسیل روستایی ۱۹/۲ درصد و عامل فرهنگی-اجتماعی ۱۸/۴ درصد تغییرات مربوط به متغیر توسعه پایدار گردشگری را به طور مستقیم تبیین می‌کند.

نتیجه‌گیری

گردشگری روستایی یکی از شاخه‌های صنعت گردشگری است، که با توجه به ظرفیت‌های طبیعی و فرهنگی موجود در روستاها، می‌تواند نقش مهمی در تجدید حیات روستاها، ایجاد اشتغال و درآمد برای روستاییان، حفاظت از میراث فرهنگی، تاریخی و طبیعی و در نهایت توسعه یکپارچه و پایدار روستایی داشته باشد. توسعه گردشگری پایدار روستایی، پاسخی مناسب و عنصر اساسی جهت فقرزدایی و کاهش مهاجرت‌ها، حفظ ویژگی‌های فرهنگ سنتی، حفظ منابع طبیعی و فرهنگی، تقویت غرور ملی و ایجاد فرصت‌های شغلی در مناطق روستایی است و یکی از راه‌حل‌های حل مشکلات اقتصادی و اجتماعی این مناطق محسوب می‌شود. در همین راستا هدف این مطالعه شناسایی و بررسی عوامل مؤثر بر توسعه پایدار گردشگری روستایی برای روستای زرآباد بخش الموت شرقی قزوین بوده است. برای این منظور تأثیر پنج عامل حمایت‌های دولتی،

مشارکت مردمی، عوامل فرهنگی اجتماعی، پتانسیل روستایی و توسعه اشتغال‌زایی بر توسعه گردشگری روستای مورد نظر بر اساس ۴۸ گویه بررسی شد. نتایج نشان داد که تمامی شاخص‌های مورد نظر بر توسعه پایدار گردشگری روستایی دارای تأثیر معنادار بوده است. در همین راستا مهمترین عوامل مربوط به شاخص‌های مختلف تمایل مسافرت گردشگران به این منطقه، مشارکت روستاییان در خصوص ارائه خدمات اقامتی به گردشگران، افزایش فرصت‌های شغلی و کاهش بیکاری، بهبود و ارتقای زیرساخت‌های روستا برای توسعه گردشگری و نهادینه‌سازی مهمان‌نوازی و فرهنگ گردشگرپذیری است. با بررسی مطالعات دیویودی (۲۰۱۶)، تولون و بساران و همکاران (۲۰۱۶)، ساس (۲۰۱۷)، جالاجر و همکاران (۲۰۱۸)، کاستنهلز و همکاران (۲۰۱۸) و همچنین مطالعات داخلی کدیور (۱۳۹۶) و عنابستانی و همکاران (۱۳۹۶) و بسیاری مطالعات دیگر که پیشتر بدان اشاره شد، نیز می‌توان دریافت که تا حدود زیادی پتانسیل روستا، مشارکت مردمی، توسعه اشتغال‌زایی، حمایت‌های دولتی و عوامل فرهنگی و اجتماعی، مورد توجه بوده‌اند و نقش آنها در راستای عوامل مختلف اهمیت دارد. در راستای نتایج پژوهش حاضر همکاری و مسئولیت‌پذیری کلیه اجزاء صنعت گردشگری (ساکنان، مسئولین و گردشگران) برای تبدیل منطقه روستایی پیرامون شهرستان قزوین موقعیت برد - برد را برای همه به همراه دارد. با توجه به عدم شناخت کافی از مفهوم و کارکردهای گردشگری روستایی در روستاهای هدف گردشگری، ایجاد آگاهی برای جامعه روستایی مبتنی بر قابلیت گردشگری روستایی، برای تبدیل شدن به موقعیت شغلی مکمل، از اولین گام‌های توسعه گردشگری پایدار و موفق برای

۱- Dwivedi

۲- Tolon-Becerra

۳-Sass

۴- Hjalager

۵- Kastenzholz

آموزش دیده در زمینه برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری روستایی و عواملی از این دست توسط ارگان‌های دولت و بخصوص ارگان‌های دولتی استان قزوین می‌تواند در راستای دستیابی به توسعه پایدار پیشنهاد گردد. با توجه به نقش پررنگ عوامل فرهنگی-اجتماعی در توسعه پایدار، پیشنهاد می‌شود که با نهادهای سازم‌همان‌نوازی و فرهنگ گردشگر پذیری، ایجاد نگرش مثبت نسبت به توسعه گردشگری در روستا، آموزش روستاییان در خصوص مدیریت محیط‌های گردشگری، وجود برنامه‌های لازم برای بسترسازی فرهنگی در راستای توسعه گردشگری روستایی و احساس مسئولیت نسبت به حفظ میراث فرهنگی و طبیعی و همچنین سایر عوامل فرهنگی-اجتماعی، نسبت به بهبود توسعه پایدار روستای زرآباد بخش الموت شرقی قزوین توسط ارگان‌های مربوطه اقدام نمایند. در نهایت تهیه طرح جامع گردشگری شهرستان قزوین در قلمرو تحقیق به منظور شناسایی کامل توان‌ها، تنگناها، استعدادها و امکانات طبیعی-فرهنگی و خدماتی و همچنین، اولویت‌بندی نیازها و اقدام سریع و برنامه‌ریزی شده برای رفع سریع موانع توسعه گردشگری در منطقه، بازنگری به نحوه سرمایه‌گذاری و توزیع امکانات، خدمات و تسهیلات توریستی در سطح منطقه‌ای و اولویت‌دهی تخصیص مجدد این نوع امکانات به مناطق روستایی با قابلیت بالا و متوسط جذب گردشگر و انجام مطالعات و تحقیقات توجیهی فنی و اقتصادی جهت احداث زیرساخت‌های لازم، می‌تواند در راستای عوامل مؤثر بر توسعه پایدار گردشگری روستای زرآباد مؤثر واقع گردد.

جامعه میزبان و ساکنان می‌باشد. بنابراین با توجه به اینکه پتانسیل روستا در توسعه پایدار روستایی دارای اهمیت است، بنابراین ایجاد تمایل مسافرت گردشگران به این منطقه، بالابردن سطح اطلاع از وجود جاذبه خاص منطقه مورد نظر، ایجاد امکانات اقامتی و تمایل به اقامت و رضایت از بومی بودن منطقه می‌تواند منجر به افزایش پتانسیل‌های روستا و در نتیجه توسعه پایداری روستای زرآباد بخش الموت شرقی قزوین شود. همچنین مشارکت روستاییان در خصوص ارائه خدمات اقامتی به گردشگران، فعالیت روستاییان در خصوص احداث مراکز خدماتی، مشارکت روستاییان در خصوص راهنمایی گردشگران، ارتقای مشارکت مردم در تصمیم‌گیری‌ها و عواملی از این دست می‌تواند منجر به افزایش مشارکت روستاییان گردد. علاوه بر این پیشنهاد می‌شود که مسئولین و دست‌اندرکاران دولتی شهرستان قزوین با افزایش فرصت‌های شغلی و کاهش بیکاری، ترغیب حضور گردشگر، فروش اراضی به گردشگران، افزایش سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و همچنین روستاییان در بخش گردشگری و همچنین ایجاد مشوق‌های مالی و پولی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در گردشگری روستایی در منطقه به افزایش اشتغال‌زایی در راستای توسعه پایدار کمک نمایند. همچنین بهبود و ارتقای زیرساخت‌های روستا برای توسعه گردشگری، وجود برنامه یکپارچه و جامع برای توسعه گردشگری در روستا، بهبود و ارتقای امکانات رفاهی روستا برای توسعه گردشگری، کاهش بروکراسی اداری به منظور تسریع در پروژه‌های گردشگری روستایی، تربیت و پشتیبانی نیروی متخصص

منابع

اکبری‌ان‌رونیزی، س و رضوانی، م. ۱۳۹۴. تحلیل و تبیین توسعه گردشگری در مناطق روستایی (مطالعه موردی: بخش مرکزی شهرستان دماوند). مجله پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۴۷(۱): ۸۱-۹۵

ابراهیم‌پور، ح و روشندل‌اربطانی، ط. ۱۳۹۰. بررسی عوامل مؤثر در گردشگری بر اساس انتظارات و ادراکات گردشگران و مدل تحلیل شکاف (مطالعه‌ی موردی: منطقه گردشگری سرعین اردبیل). مجله مدیریت بازرگانی، ۳(۸): ۱-۲۲

- باباخانزاده، ا. و لطفی، ص. ۱۳۹۱. ارزیابی آثار گردشگری بر روستای قوری قلعه، مطالعات مدیریت گردشگری، ۷(۲۰): ۸۱-۱۱۶
- پورجعفر، م.، محمودی نژاد، ه.، ایلکا، ش. و عاقبت بخیر، ح. ۱۳۹۱. فراتحلیلی از ارزیابی رویکردهای توسعه گردشگری روستایی با تاکید بر تحلیل عوامل راهبردی (SWOT). فصلنامه علوم و تکنولوژی محیط زیست، ۱۴(۲): ۶۱-۷۹.
- پویا، س. ۱۳۹۵. ارزیابی پتانسیل‌های اکوتوریسمی بخش سیوان در استان ایلام. پایان نامه دوره کارشناسی ارشد. مؤسسه‌های آموزش عالی غیردولتی-غیرانتفاعی-مؤسسه آموزش عالی باختر ایلام- دانشکده جغرافیا
- حسینزاده دلیر، ک و حیدری چپانه، ر. ۱۳۸۲. توریسم در ایران، چالش‌ها و امیدها. جغرافیا و توسعه ناحیه‌ای، ۱۲: ۴۱-۲۳.
- جعفریان، م.، اسکندریان، ا و سلیمی سبحان، م. ۱۳۹۵. راهکارهای توسعه گردشگری روستایی با استفاده از مدل SWOT (مورد مطالعه روستای لاسجرد شهرستان سمنان). فصلنامه جغرافیا و برنامه ریزی شهری چشم انداز زاگرس، ۸(۳۰): ۳۲-۴۵.
- خاتون‌آبادی، س.ا. و راست‌قلم، م. ۱۳۹۰. سنجش ارکان چهارگانه گردشگری روستایی با استفاده از تکنیک SWOT مطالعه موردی: روستاهای هدف گردشگری استان چهارمحال و بختیاری. نشریه اقتصاد و توسعه کشاورزی، ۲۵(۳): ۳۳۸-۳۳۰.
- داوری، ع.، رضازاده، آ. ۱۳۹۲. مدل‌سازی معادلات ساختاری با نرم افزار PLS. چاپ اول، انتشارات جهاددانشگاهی، تهران.
- رضوانی، م. ۱۳۸۷. توسعه گردشگری روستایی با رویکرد گردشگری پایدار. جلد اول، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
- رضوانی، م.، فرجی سبکیار، ح.، دربان‌آستانه، ع.، کریمی، س. ۱۳۹۶. تحلیل نقش عوامل و شاخص‌های کیفیت محیطی مؤثر در برندسازی مقصدهای گردشگری روستایی، برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری ۶(۳۳): ۱۰۵-۱۳۶.
- سامیان، م.، بلالی، ح. ۱۳۹۲. بررسی آثار اقتصادی اجتماعی گردشگری روستایی با استفاده از رویکرد سیستمی (مطالعه موردی: روستای فرجین در همدان). فصلنامه برنامه - ریزی و توسعه گردشگری، ۲(۲): ۲۸۱-۲۵۳.
- عنابتانی، ع.، سعیدی، ع.، درویشی، ح. ۱۳۹۱. بررسی آثار اقتصادی، اجتماعی، کالبدی و زیست محیطی توسعه گردشگری در سکوتگاه‌های روستایی از دیدگاه گردشگران و روستاییان (مطالعه موردی: دشت ارژن - فارس)، مجله برنامه ریزی فضایی، ۲(۲): ۲۰-۱.
- قدیری معصوم، م.، باغیانی، ح.، نیک‌سیرت، م. ۱۳۹۴. اثرات اکوتوریسم بر توسعه پایدار روستاهای نواحی بیابانی، مطالعه موردی: مجموعه روستایی ده بالا در دهستان شیر کوه، استان یزد. مجله جغرافیا و برنامه ریزی محیطی، ۲۶(۳): ۱۴۸-۱۳۱.
- کدیور، ع. ۱۳۹۶. بررسی قابلیت‌های گردشگری روستایی در استان خراسان رضوی، روستا و توسعه، ۲۰(۱): ۱-۲۳.
- محمودزاده، س و بذرافشان، ش. ۱۳۹۵. ادراک ساکنان محلی از نقش گردشگری در تغییرات اجتماعی (مطالعه موردی: روستای زیارت شهرستان گرگان)، فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی روستایی ۴ (۴): ۴۴-۳۱.
- میرکتولی، ج.، مصدق، ر. ۱۳۸۹. بررسی وضعیت گردشگری روستایی و نقش آن در رونق صنایع دستی در دهستان استرآباد جنوبی شهرستان گرگان. مجله مطالعات و پژوهش‌های شهری، ۲۷(۳): ۹-۱۴.
- Baloglu, S. and Bringberg, D. 2013. Affective images of tourism destinations. *Journal of Travel Research*, 35(4): 11-15.
- Bel, F., Lacroix, A., Lyser, S., Rambonilaza, T., Turpin, N. 2015. Domestic Demand for Tourism in Rural Areas: Insights from Summer

- and Loureiro, S. M. C. 2018. The dimensions of rural tourism experience: impacts on arousal, memory, and satisfaction. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 35(2), 189-201.
- Kneafsey, M. 2001. Rural cultural economy. *Annals of Tourism Research* 2(8): 52-63.
- Mladan, M., Dragan, M., Snezana, U. 2014. Economic effects of rural tourism in eastern Serbia based on the concept of sustainable development. *Quaestus multidisciplinary research journal*. [www.quaestus.ro › uploads › 2012/02 › maksimovic.mladan1.pdf](http://www.quaestus.ro/uploads/2012/02/maksimovic.mladan1.pdf)
- Nielsen, H. and Spenceley, A. 2015. The success of tourism in Rwanda – Gorillas and more. *Journal of Tourism Management*, 5(12): 125-165.
- Sass, E. 2017. A Study on Rural Tourism as a Rural Development Breaking Point in the Hungarian Minority Inhabited Areas in Slovakia and Ukraine. In: *Változások és kihívások a turizmusban*. Budapesti Gazdasági Egyetem, Budapest, pp. 167-181. ISBN 978-615-5607-36-3
- Swarbrooke, j. 1998. *Sustainable Tourism Management*, Newyork, Cobi
- Tolon-Becerra, A., Lastra-Bravo, X. and Galdeano-Gomez, E. 2016. Endogenous model for sustainable development in Spanish rural areas. *International Journal of Sustainable Society*, 2(2): 156-176.
- Vitasurya, V. R. 2016. Local wisdom for sustainable development of rural tourism, case on Kalibiru and Lopati village, province of Daerah Istimewa Yogyakarta. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 216, 97-108.
- Stays in Three French Regions. *Journal of Tourism Management*, 46, pp. 562-570.
- Briedenhann, J. and Wichens, E. 2004. Tourism routes as a tool for the economic development of rural areas vibrant hope or impossible dream? *Tourism Management*
- Cater. E. 2000. *Ecotourism in the world; Problems and prospect for sustainability*, New York, NY: John Wiley and Sons.
- Dwyer L., Edwards D., Mistilis N., Roman C. & Scott N. 2009. Destination and enterprise management for a tourism future. *Journal of Tourism Management*, 30 (2): 63–74.
- Zhang, X. 2012. Research on the Development Strategies of Rural Tourism in Suzhou based on SWOT Analysis. *Journal of Energy Procedia*, 16: 1295-1299
- Dwivedi, A. K. 2016. Agri-tourism entrepreneurship: A tool to rural development. *Journal of Tourism Management* 5(11): 1-15.
- Garau, C. 2015. Perspectives on cultural and sustainable rural tourism in a smart region: The case study of marmilla in Sardinia (Italy). *Journal of Sustainability* 7(5): 12- 25.
- Hoferkova, S and Eva s. 2012. The Role of the Public Administration in Relation to Pathological Phenomena Associated with Tourism in the Czech Republic. *International journal of energy and environment*, issue 2, volume 6, pp 164-172.
- Hjalager, A. M., Kwiatkowski, G., & Ostervig Larsen, M. 2018. Innovation gaps in Scandinavian rural tourism. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 18(1), 1-17.
- Kastenholz, E., Carneiro, M. J., Marques, C. P.,

Identifying and Investigating Factors Affecting Sustainable Development of Rural Tourism (Case Study: Zarrabad Village, East Alamut Section of Qazvin)

Karim Mohammadi¹, Mahnaz Mohammadzadeh Nasirabadi^{2*} and Tahereh Sharghi³

Submitted: 9 October 2019

Accepted: 25 February 2020

Abstract

Tourism is one of the most important activities that have played a special role in the economic development of some countries in recent decades. The expansion of tourism can lead to a fair distribution of income at the national level, especially in the countryside. This can also somewhat contribute to sustainable development in all parts of the country by filling the development gap between different regions of the country (especially in the villages). The purpose of this study is to identify factors affecting sustainable development of rural tourism in the Zorabad village in the eastern Alamut district of Qazvin. The statistical population of this study consists of 400 rural tourism activists. 112 individuals were selected using Cochran statistic and random sampling. In the present study, the main instrument for data collection was a questionnaire whose face validity was confirmed by experts and its reliability was confirmed by Cronbach's alpha coefficient (0.89). According to the results, five factors of rural potential, public participation, employment development, and governmental, cultural and social support for sustainable tourism development were identified.

Keywords: Sustainable Development, Rural Tourism, Zarabad Village.

1- MSc in Rural Development, Payame Noor University

2- Assistant Professor of Payame Noor University

3 -Assistant Professor Payame Noor University

(*- Corresponding Author Email: nasrabadi55@yahoo.com)

DOI: 10.22048/rdsj.2020.204571.1820